

Zelk Zoltán (1906—1981)

„Volt, aki azt írta rólam, úgy vagyok költő, ahogy a rigó rigó. Vállalom. Szeretnék még néhány évig fütyülni, de nemcsak tavasztól őszig, ahogyan a rigó — hanem télen is” — írta egyik prózai önvallomásában. Ha úgy vesszük, hogy a természetes, a saját magát közvetlenül adó érzelm kifejezésre értette ezt, akkor nagyon találó a jellemzés. Mert abban a tekintetben már sántít a hasonlat, hogy ez a „fütyülés” hosszú-hosszú évek óta egyáltalán nem volt derűs és gondtalan, sőt egyre inkább éppen az ellenkezője.

Zelk, aki egyszer régen szemlélődő-idillikus öregkori költői magatartásról és napokról álmodozott és így remélte megteremteni a magasabb lírai harmóniát, végül is pontosan egy másik úton, súlyos válságokkal küzdve és megküzdve, megpróbáltatásokkal szembeszegülve s a végén évekig ágyhoz láncoltan harcolta ki a vágyott költői összhangot. Mind a „takart seb”, mind a „festett vérzés” költői egyéniségéhez nem illő végleteit elkerülve, a mindig zaklatottban-fájóban folyton rendet teremtve írt

egyre nemesebb veretű költészetet, eredendően érzelmi poétaként már az emóció és a gondolatosság egyensúlyát is megteremtve.

„És eljő majd az éjszaka...” — írta néhány esztendeje éppen lapunknak küldött egyik versében. Nemcsak a „világot tudta”, tudta már a halált is, bölcsen és fölényesen, mondhatni játékosan, ő, a gyerekek és a játék nagy barátja:

Villanykörtémet dér lepi,
de tudom a világot,
az én labdám már sohasem
zörgeti meg a hálót...

Testileg már nem zörget hálót Zelk Zoltán. De mert rögeszméje volt a költészet, a szó hatalma, szimbolikusan igaznak tudjuk, amit Száz esztendő s koromban című költeményében írt, hogy versei-szavai messzemesse túlélék őt:

Egyik szavából zöld ág lett,
másik szavából madár lett,
nőtt az erdő, a madárhad,
soha, soha ilyen sátrát!

V. L.

Szerkesztői asztal

Németh László-emlékszobát avattak május 11-én Hódmezővásárhelyen, az egykori leánygimnázium épületében. Megnyitó beszédet Király István akadémikus mondott. A kiállítást gazdagítja az a sok-sok személyes használati tárgy, eredeti dokumentum, amely-

lyel az író özvegye járult hozzá e jelentős irodalmi emlékhely létrehívásához.

Ugyanaznap délután a Bethlen gimnázium előcsarnokában Grezsa Ferenc irodalomtörténész méltató szavai mellett leplezték le Szervátiusz Tibor Németh László-domborművét.